

Sjøfuglgruppa

Årsrapport - Sjøfuglregistreringer i Telemark 2024

Av Rune Bergstrøm, leder for sjøfuglgruppa i Birdlife Telemark

Introduksjon

I 2024 ble det gjennomført tellinger av hekkende sjøfugl i Telemark for 51. året på rad (1974–2024). Tellingene er basert på observasjoner av tilsynelatende bebodde reir, supplert med registrering av egg og unger på åtte lokaliteter. For makrellterne, som ofte skifter hekkeplass, undersøkes et større område i både indre og ytre skjærgård. I 2023 og 2024 ble det i tillegg gjennomført totaltelling i juni, som omfatter hele kysten, tilsvarende de opprinnelige 142 lokalitetene fra prosjektets oppstart i 1974. Tre av disse lokalitetene er nå nedbygd til industriformål. Tellingene omfattet:

- De opprinnelige 27 sjøfuglreservatene som ble opprettet i 1979 (ett er opphevet, Ropen, i 2009).
- De 15 nye reservatene som ble etablert i 2009 (første året disse er inkludert i arbeidet).
- Telling av reir med egg og unger på 8 utvalgte lokaliteter
- Ternetelling i to større områder i hhv. indre og ytre Kragerø sin skjærgård
- Totaltelling på hele kysten.

Tellingene gir en god indikasjon på effekten av verneområdene og hvor representative endringene i disse er for hele kysten. Observasjonene er basert på en fastlagt metodikk og telleinstruks. Årets tellinger ble gjennomført som planlagt, med 2–3 besøk per reservat. Det er utarbeidet en omfattende rapport om utviklingen i sjøfuglbestanden i Telemark gjennom 50 år. Det henvises til denne for mer utdypende forklaring av metoder, resultater og diskusjon om hvilke faktorer som har forårsaket den stort sett negative utviklingen vi har sett. Rapporten ble utgitt i år og kan lastes ned fra Birdlife avdeling Telemark sin hjemmeside.

Prosjektstøtte og gjennomføring

Prosjektet er utført på oppdrag fra og med støtte fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, samt NINA (Norsk institutt for naturforskning). Arbeidet er gjennomført på dugnad av medlemmer i Birdlife Telemark (dekt reise- og bensinutgifter) som takkes for sin innsats over mange år. Det er benyttet private båter og fuglestasjonens båt på Jomfruland. Alle data er lagt inn artsobservasjoner og resultatene som inngår i det nasjonale overvåkningsprogrammet for sjøfugl, er de også lagt inn i NINA (Norsk institutt for naturforskning) sin sjøfugldatabase. Deltakere i feltarbeidet i 2024 er Øyvind Olsen, Harald Skarbo, Vidar Heibo, Sondre Fink, Jan Erik Tangen, Rune Solvang og Rune Bergstrøm

Betydningen av tidsserier

Dette prosjektet representerer den lengste tidsserien for overvåking av sjøfugl langs Skagerrakkysten og er blant de lengste biologiske tidsseriene i Norge. Slike tidsserier er uvurderlige for å forstå langsiktige endringer i naturen. Dataene viser hvordan enkelte arter og artsgrupper har vokst over perioder på 10–30 år, for så å avta igjen. Gjennom informasjon om næringsvalg, produksjon, bruk av hekkeområder, trekkruter og overvintringsområder kan man identifisere årsakene bak disse trendene.

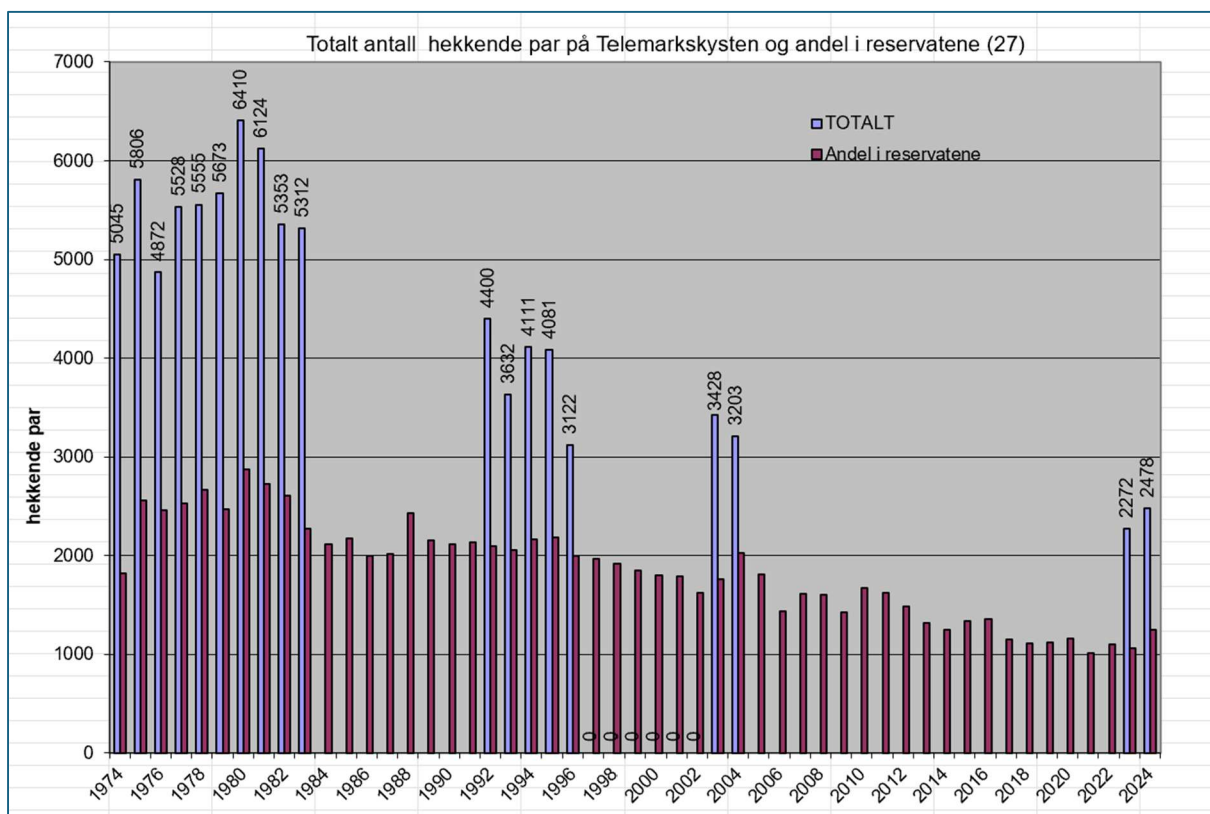
Et annet viktig aspekt ved tidsserier er at de motvirker fenomenet kjent som "**shifting baselines**", hvor referanserammene for hva som oppfattes som "normal" tilstand i naturen endres gradvis. For «yngre deltakere» som kanskje har vært involvert i prosjektet i 20–25 år, kan det være vanskelig å forestille seg at nesten 1000 par fiskemåker og hettemåker en gang hekket på Omborsnesholmene i Bamble på 1980-tallet. Derfor er det essensielt med lange tidsserier for å dokumentere hvor store endringene faktisk har vært.

Bestandsutvikling 1974–2024

Bestandene av sjøfugl i Telemark viser i perioden 1974-2024 veldig store endringer. Totalt antall hekkende par i de 27 reservatene har vært i nedgang siden ca.1980 (2872 par hekkende sjøfugl). I 2024 ble 1252 par registrert. Dette er en liten oppgang i forhold til de 7 siste årene. Nedgangen fra 1980 på over 50 % knyttes særlig til stor nedgang i store kolonier av hettemåke, fiskemåke og til dels makrellterne. På 1980-tallet var fiskemåke og hettemåke de vanligste artene i reservatene, og til sammen utgjorde de over 2000 par. Totaltellingene fra 2023 og 2024 viser tilsvarende utvikling også utenfor verneområdene for disse artene.

- **Totalt antall hekkende par:**

- I 1980 ble det registrert 2872 hekkende par i de 27 reservatene.
- I 2024 ble 1252 par registrert, noe som representerer en nedgang på over 50 %.
- Dette er likevel en svak oppgang sammenlignet med de siste syv årene.

Figur 1 Utviklingen av antall hekkende par i reservatene (årlige optellinger) og totalt på kysten (reservatene er inkludert)

Dominerende arter i de 27 reservatene i 2024

Dette bildet har endret seg raskt og mye på de 51 årene overvåkingen har pågått. På 1970- og 1980 tallet dominerte artene fiskemåke, hettemåke og makrellterne. Utover på 1990 tallet og nesten frem til i dag dominerte ærfugl, gråmåke og svartbak. Alle disse har gått tilbake de siste 10 årene. Sildemåkebestanden vokste frem til ca. 1990, siden har den holdt seg konstant på et høyt nivå, Den tallrikeste arten 9i 2024. Dette er en nykommer som etablerte seg på Stråholmstein i 2016. Kolonien holdt seg der i 3 år. I 2020 dukket den opp på Lille Danmark Naturreservat 19 par, året etter 86 par, så 152 par og i 2024 ble det talt 229 par.

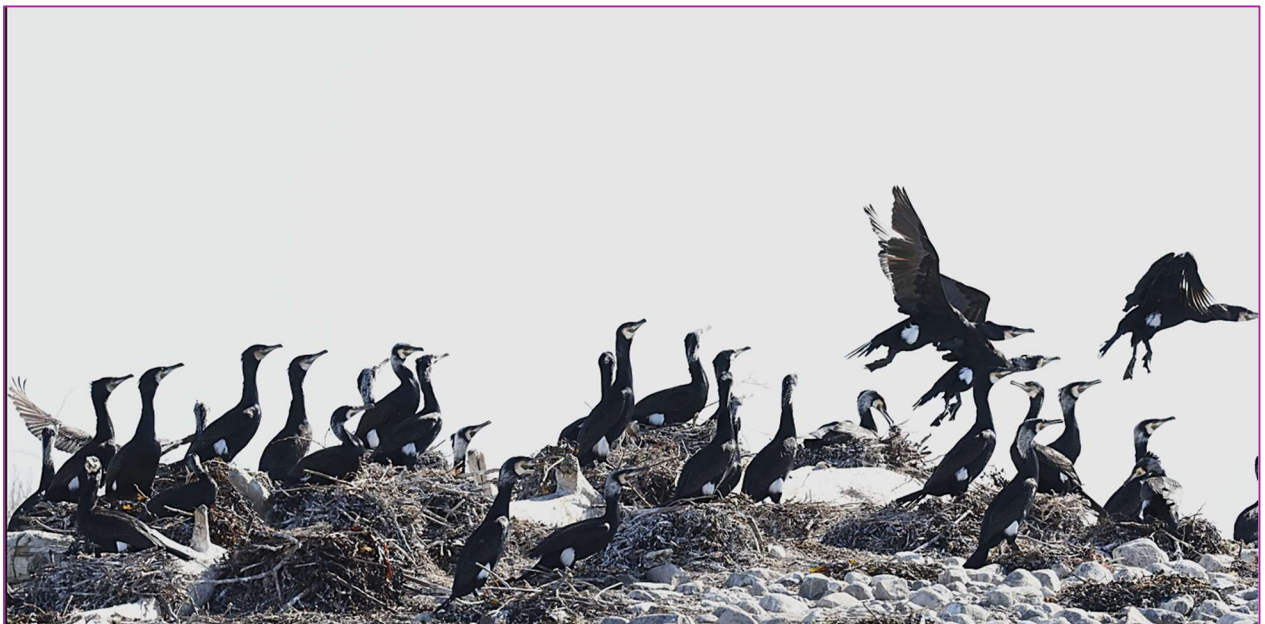
1. **Mellomskarv (229 par)** -Alle tilknyttet en koloni på Lille Danmark.
2. **Sildemåke (219 par)**
3. **Gråmåke (210 par)**
4. **Ærfugl (145 par)**
5. **Svartbak (97 par)**

Unntatt mellomskarv og sildemåke har de øvrige artene hatt en klar tilbakegang i reservatene de siste årene. Totaltellingene viser ikke nedgang for svartbaken. Det kan se ut som om den de senere årene har flyttet fra verneområdene og noe lengre inn på kysten.

Reservater med høyt antall hekkende par og høyt antall sjøfuglarter som hekker .

Tre reservater skiller seg ut med mange hekkende par:

1. **Lille Danmark:** 320 par
2. **Stråholmstein:** 264 par
3. **Omborsnesholmene:** 169 par

Figur 2 Mellomskarvkolonien på Lille Danmark har vokst fort de siste åren, 320 par i 2024

Syv reservater hadde 10 eller flere hekkende arter:

- Omborsnesholmene (13 arter)

- Stråholmstein (14 arter)
- Gjesskjæra (13 arter)
- Lille Danmark (11 arter)
- Teineskjær (11 arter)
- Østre Rauane (10 arter)
- Tviskjær (10 arter)

Reservater opprettet i 2009

- Beverskjæra og Fantholmen-Matløs hadde begge 10 hekkende arter.
- To av disse, Korset biotopvernområde (54 par) og Beverskjæra fuglefredningsområde (58 par), hadde over 50 hekkende par.

Det er verdt å nevne:

- **Korset:** Hele 21 par hettemåker og 25 par makrellterner ble registrert, høye tall for arter som er rødlistet og ellers nesten er borte fra skjærgården.

Forekomst av rødlistede arter

Ti rødlistede arter hekker i reservatene:

1. **Sårbare arter (VU – Sårbar):**
 - Ærfugl, fiskemåke, gråmåke
2. **Nær truet (NT – Nær truet):**
 - Storskarv, tjeld, rødstilk, teist
 - Steinvender (ikke registrert som hekkefugl siden 2004)
3. **Kritisk truet (CR – Kritisk truet):**
 - Hettemåke, makrellterne

NB: Den norske rødlisten skiller ikke mellom underarten mellomskarv (*Sinensis*), som hekker i Telemark, og nominatrasen storskarv (*Carbo*), som hekker fra Rogaland og nordover. Mellomskarven sin bestand er i vekst.

Viktige resultater i 2024

For en mer utfyllende beskrivelse av utviklingen for hver enkelt art, årsaker mm. vises det til rapporten som oppsummerer 50 års utvikling av sjøfuglbestanden i Telemark som ble utgitt i år. Denne kan lastes ned fra Birdlife Telemark sin hjemmeside. Her gis mer generelle kommentarer, samt en påpeking av interessante utviklingstendenser som en ser dette året.

I overvåkningen av sjøfugl i Norge (Seapop- programmet) deler en inn sjøfuglene i grupper etter hvor de henter sin næring. Det er pelagiske arter og kystbundne arter. Alle artene som hekker på Skagerrakkysten tilhører gruppen Kystnære. Denne gruppen deles inn i de som henter føde på eller helt nær overflaten og de som dykker.

I Telemark overvåker vi flere arter, inkludert noen som vanligvis ikke regnes som sjøfugler (gjess og vadere som hekker på kysten). Siden tilgangen på næring er av stor betydning fuglenes kondisjon før hekkesesongen, underproduksjon, unge- og voksenoverlevelse mm. er det viktig å dele fuglene inn etter dominerende næringskilder de utnytter.

Planteeterne knoppsvane, grågåås, hvitkinngåås og kanadagåås gjør det stort sett bra. Alle er arter som ikke hekket vanlig på Telemarkskysten da sjøfuglundørsøkelsene startet i 1974. Bestandene er i vekst eller har stabilisert seg. For grågåås er det utarbeidet en forvaltningsplan for Kragerø og Bamble hvor en ønsker å ta bestanden tilbake på ca. år 2000 nivå. Dette skyldes konflikt knyttet til beiteskader på dyrket mark (særlig Jomfruland) og store mengder ekskrementer til sjenanse på friluftsområder. Metoden man har benyttet er plukking og punktering av egg for å ta ned bestanden. Forvaltningsplanen utgikk i 2022. Det vurderes å lage en nye for de samme to kommunene. Det er også blitt gitt tillatelser til noen skadefellinger utenom ordinær jakttid. Dette er for å begrense beiteskader på dyrket mark.

Grågååsbestanden økte jevnt fra 1970-tallet og fram 2011 (64 par), for så å avta helt frem til i fjor. I 2024 har den økt igjen, og 61 par ble påvist hekkende. Når en ser på totaltellingen så hekket nesten alle grågjessene som ble funnet i reservatene fram til 2004. Ser en på totaltellingene fra de to siste årene, ser en at nå hekker det om lag 3 ganger så mange utenfor reservatene (150-160 par totalt). Dette viser at arten nå har spredt seg utover hele skjærgården.

Hvitkinngåasa har en langt mindre bestand, men er i klar vekst. 18 par som ble påvist i reservatene 2024 er det hittil høyeste antall av denne arten. Foreløpig hekker de fleste hvitkinngjessene innenfor reservatene (7 par funnet utenfor i 2024).

Kanadagåås hekker mest ved ferskvann i Telemark. 1- 3 par hekket i reservatene i fra 1986- 2018. Senere er ikke arten påvist hekkende i reservatene.

Knoppsvane etablerte seg som hekkeart i 1984, bestanden stg fram til 1999 hvor 12 par hekket, siden har den gått noe ned (4-8 par). I 2024 er det en oppgang med 10 par. Om lag 15 par er registrert utenfor verneområdene ved totaltellingen i 2024.

Dykkende kystbundne og fiskespisende arter gjør det også bra. **Teist-**bestanden har vokst de siste 25 årene, men det er fortsatt en liten bestand. 24 par som ble funnet i 2024 er det høyeste antallet så langt. Langt de fleste (22 par) hekker på Stråholmstein. Mange av rugekassene som er lagt ut der var imidlertid tomme ved en sjekk i 2024, så det er usikkert hvor stor ungeproduksjonen har vært.

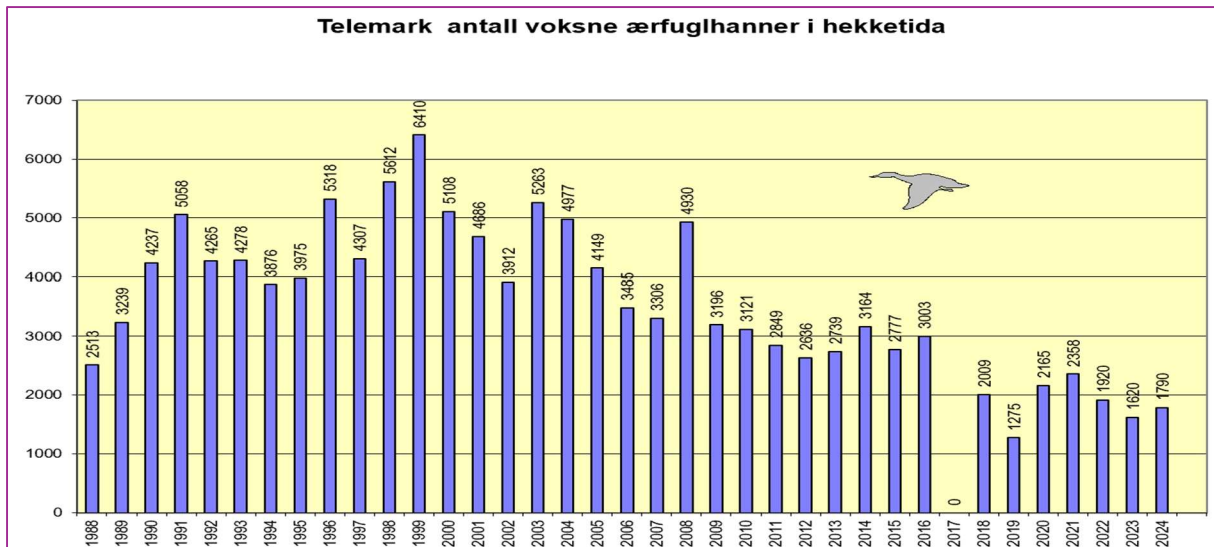
Både mellomskarv (underart av storskarv) og toppskarv er nye hekkearter i Telemark. Begge etablerte seg først i Stråholmstein naturreservat. **Toppskarven** etablerte seg først og et par ble påvist i 2014. Så har bestanden vokst sakte fram til en foreløpig topp med 21 par i 2024. Arten legger reiret skjult i sprekker og under steiner og kan være vanskelig å finne. Det ble funnet 14 reir i 2024, ved mer inngående leting ville en sikker funnet enda flere reir. Hensynet til hvor lenge en kunne forstyrre fuglene gjorde at søket ble avbrutt før en hadde sjekket alle mulige hekkeplasser. Basert på antallet voksne fugl som holdt seg på hekkelokaliteten ble bestanden anslått til minimum 21 par. Vinterstid er det et stort antall (opp mot 500 individer) som overvintrer i området Stråholmen – Jomfruland. Trolig er dette en del fugl fra den svenske vestkysten hvor bestanden har økt raskt de siste årene.

Mellomskarven har innvandret til Skagerrakkysten fra Europa. Den etablerte seg på Øra ved Fredrikstad i 1997. Kolonien her vokste raskt til rundt 1000 par. Siden ahr den spredt seg over hele Skagerrakkysten og teller nå rundt 4000 hekkende par totalt i dette området. I Telemark etablerte den seg på Stråholmstein i 2016 med 17 par. Etter 3 år ble denne kolonien forlatt og en ny etablerte seg på Lille Danmark i 2021. Denne vokste raskt fra 19 par til 86 par (2022), 86 par (2023), 152 par 2023 og 230 par i 2024. Nå er mellomskarven den mest tallrike hekkfuglen av alle sjøfugler i Telemark. Ingen av skarveartene hekker utenfor verneområdene. Ungeproduksjonen er veldig god i kolonien. Ved tellinger i 2023 og 2024 var det 3 unger (store) i over 90% av reisrene.

Siland er den av de fiskespisende dykkende artene som fanger føde på grunnest vann (fra 0,5 – 10 meter). Bestanden i reservatene har vært ganske stabil på mellom 20-40 par. Den hekker seint på våren og legger reiret godt skjult. Dette gjør det avnskelig å få gode tall på hekkebestanden for arten. Den viser en svak vekst de siste årene i reservatene, 39 par som ble funnet i 2024 er det høyeste i hele perioden.. Ved totaltellingene de to siste årene vises det en betydelig vekst i bestanden. I 2023 ble det påvist hele 170 par. Det er en evkst på 70-80% siden perioden før år 2000. Dette viser at veksten skjer over hele kysten og ikke er spesielt knyttet til verneområdene.

Makrellterne er den siste av de artene som overveiende har fisk på menyen (den tar også noen insekter, reker og andre svømmende invertebrater på grunt vann. Ungene mates nesten utelukkende med små fisk. Den stupdykker og kan bare ta fisk i det helt øvre vannlaget (ned til 50cm). Stimpfisker som sild og brisling (små, under 10 cm lange), samt kutlinger og andre arter som lever på grunt vann er viktige byttedyr. Uteblir disse kan hekkesesongen avbrytes. Makrellterna har vist en katastrofal tilbakegang i Telemark. Ringmerkingstall for enkelte kolonier før våre undersøkelser starte i 1974 kan tyde på at tilbakegangen allerede var betydelig også tidligere. I reservatene lå hekkebestanden på rundt 200 par de første 20 årene (til 1994). Så avtok den raskt og de siste 10 årene har den ligget mellom 3 og 20 par. Totalt hekket det mellom 500 og 400 par på Telemarkskysten fram til 1974. Ved totaltellingene i 2023 og 2024 ble det totalt funnet hhv 113 og 131 par. Økningen i 2024 skyldes en koloni på hele 46 par som etablerte seg på Askholmane i Bamble (ved Flesa). Vi har ikke data som viser noe om ungeproduksjonen i disse to årene. Men begge år ble det sett et mindre antall unger som ble flyvedyktige. I 2024 meldes det bl.a. at overvåkningsområdet for sjøfugl ved Færder ikke hadde noen produksjon av terne unger (T. Axelsen pers med). De to overvåkningsområdene (for å kunne fange opp årlige forflytninger av kolonier) viser samme negative utvikling. I indre område ved Kragerø/Hellefjorden var det ingen hekking i 2024. I ytre (innenfor Stråholmen /Stråholmstein var det kun den ene, men heldigvis relativt store (45 par) kolonien som ble funnet. Innenfor Langesund ble det kun påvist 2 mulig hekkende par. Her var det tidligere en god hekkebestand spredt på en rekke øyer.

Bløtdyrspisende, dykkende andefugl, **ærfuglen** dykker nær land ned til om lag 10 meters dybde. Den spiser muslinger, krepsdyr mm. Blåskjell opp til 4-5 cm lengde er den viktigste føden for denne arten. Blåskjellbestanden har gått tilbake etter flere gode år før år 2000 (blåskjell hadde gunstige vekstvilkår etter en giftig algeoppblomstring i 1988). De siste 10 årene ses ærfugl ofte beitende på blåskjell under flytebrygger og på fortøyninger hvor det er nyetablerte blåskjell. I Telemark har hekkebestanden gått tilbake jevnt siden 2004 (661 par i reservatene, 1130 totalt) til kun 145 par i reservatene i 2024 (357 totalt). Det har vært lite unger som har oppnådd flyvedyktig alder de siste årene. Inntrykket fra 2024 var imidlertid at noe flere unger unngikk å bli tatt før de var flyvedyktige. Et annet trekk som en ser hos ærfuglen gjennom denne perioden er at hekkebestanden i stor grad har flyttet innover i fjordene. Trolig er dette en respons på stort predasjonstrykk fra stormåker i ytre skjærgård (minken er vanligst i indre skjærgård). I tillegg til de ordinære tellingene som denne rapporten omhandler blir det årlig også gjort tellinger av voksne hanner i begynnelsen av hekketida (ultimo april) i de fleste Skagerrakfylkene.

Figur 3 Antall ærfuglhanner i Telemark talt ved flytellingene 1989-2024 (2017 ikke talt)

Flytellingene viser den samme utviklingen som reirtellingene. En topp rundt tusenårskiftet for så å avta fram til i dag. Antall hanner ligger nå lavere enn de gjorde ved oppstart av tellingene i 1988. Det store avviket mellom antall par og antall voksne hanner ved start av hekkesesongen skyldes i det vesentligste to ting. Ærfuglreir er vanskelig å påvise. Mange reir blir robbet og antall kull en observerer vil alltid være lavere enn det reelle antall reir som har blitt etablert. Den viktigste årsaken er at det er en overvekt av hanner i bestanden. Tidligere undersøkelser anslo at det var 70 prosent hunner i forhold til hanner. Senere viser flere undersøkelser at hunner har en mye høyere dødlighet enn hanner. I Sverige anslås det nå at kun en tredjedel av hannene danner par. Legger en dette til grunn for en beregning av hekkebestanden i Telemark, er en hekkebestand på ca. 700 par trolig et godt estimat. Flytellingen har ikke gode tall på antall hunner (de er vanskelig å registrere på reir, på land og i sjøen pga. sin kamuflasjefarve), men også tallene her viser at hunnandel har gått ned i perioden.

Gravand er en kystbunden andefugl som inngår i undersøkelsene. Den dykker ikke (ungene kan dykke de første ukene etter klekking) men henter føde på grunt vann. Den spiser på overflaten, på stranda eller vipper stjerten opp og hodet ned og når da 40-50 cm ned i vannet. Spiser mest bløtdyr (snegler er viktig føde) men også noe planteføde. Den er da helt avhengig av grunne områder, gjerne i bukter og viker. Dette er en type biotop som har blitt sterk nedbygd de siste 100 årene. Grunne områder er enkle og rimelige å fylle ut for havner, industriområder ol. Mange småbåthavner er også etablert i slike områder, ofte etter omfattende mudring. Gravanda hadde nok derfor en større bestand i Telemark i tidligere tider. Gravandbestanden har imidlertid holdt seg ganske konstant i reservatene i de 51 årene undersøkelsen har pågått. Bestanden har ligget på rundt 10 par, totalt har den ligget på 60-70 par.

Bløtdyrspiser på strender, vadefugler. **Tjelden** er den vanligste vadefuglen i reservatene. Den hekker spredt over hele skjærgården. Bestanden i reservatene vokste fram til midt på 1980 tallet. Så holdt den seg på rundt 50-60 par fram til 2008. Etter det har den avtatt og har de siste tiårene ligget mellom 30 og 40 par. Tilbakegangen i reservatene knyttes til at de store koloniene av småmåker og makrellterne har forsvunnet. Vadefugler er kjent for å hekke i eller nær disse, for å få hjelp til å holde predatorer borte. Totaltellingen viser samme nedgang, men det kan se ut til at den startet tidligere utenfor verneområdene. Fra en topp i 1983 med 299 par ligger nå totalbestanden på rundt 125 par. **Steinvender** er borte som hekkefugl i Telemark. Den hekket gjerne i tilknytning til større ternekolonier. **Rødstilk** hekker ikke lengre i reservatene, men noen få par hekker på bl.a. Jomfruland og Stråholmen. **Sandlo** har en liten hekkebestand knytte til strender på Jomfruland og Stråholmen, 5 par hekket i Skadden naturreservat på sørspissen av Jomfruland i 2024.

Altetende, måkefugler. **Hettemåke** hadde en hekkebestand på mellom 700 og 800 par i reservatene fram til 1981. De neste 10 årene lå bestanden rundt 400 par. Ti år senere, i 2001 var det kun 7 par som hekket. Siden har den ligget på dette lave nivået (Fra ingen til 70 par). I 2024 var det kun 2 par i reservatene som har blitt overvåket siden 1974. Positivt er det at en liten koloni på 21 par hekket i Korset biotopvernområdet (Kragerø) i 2024.

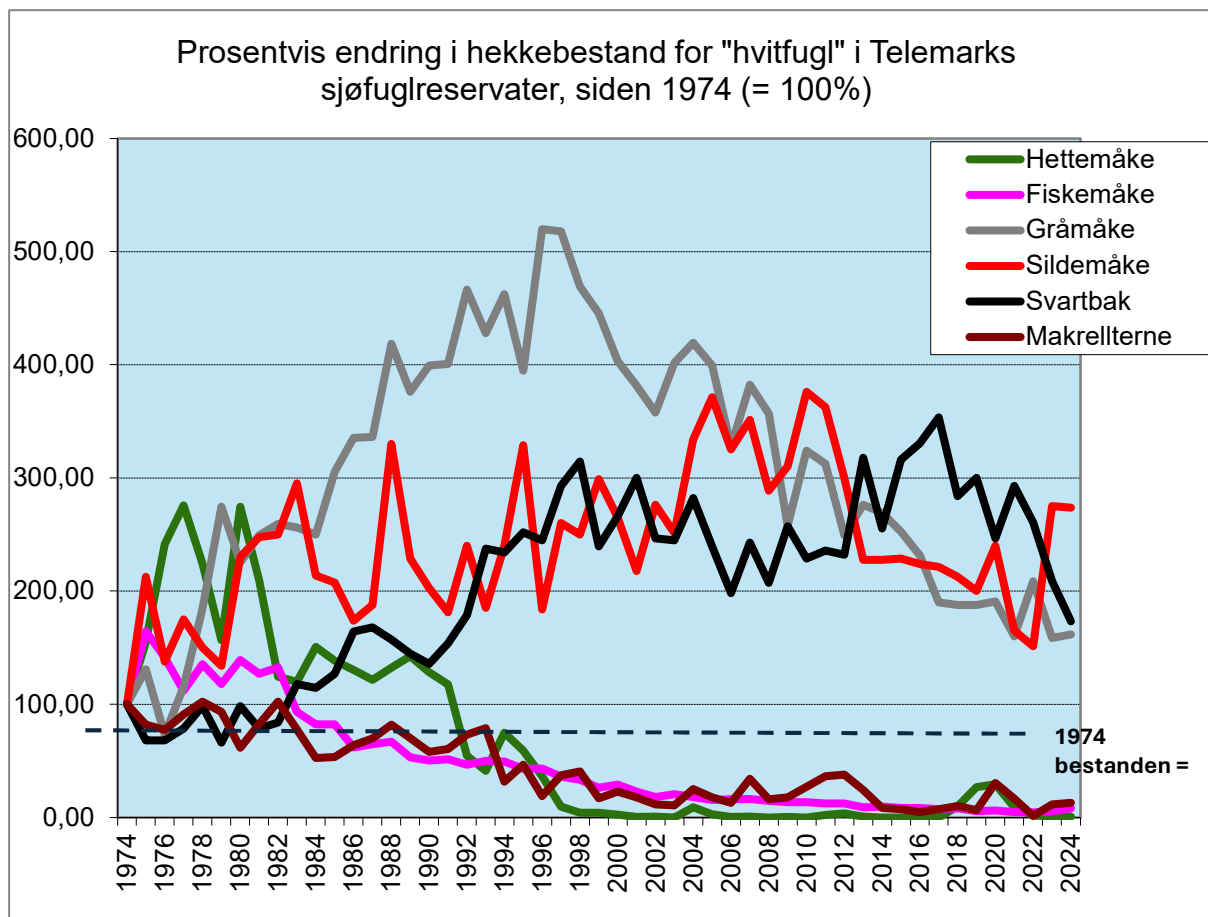
Fiskemåke bestanden er fortsatt på et ekstremt lavt nivå med 67 par i reservatene og 224 par totalt i 2024. En del fiskemåker hekker nå urbant på tak i byer og industriområder. Tallet på «urbane» fiskemåker er ukjent, men tilsvarer neppe de 1000-1400 som hekket i reservatene på 1980 tallet, eller en totalbestand på nær 2500 par på kysten i denne perioden. Predasjon av stormåker og mindre næringstilgang er sannsynligvis hovedårsaken til at denne arten flytter inn i byene.

Gråmåka var en av artene som raskt økte i antall i reservatene etter opprettelsen. Fra om lag 100-150 par på 1970- tallet økte hekkebestanden til opp mot 700 par like før år 2000. Siden har den sakte avtatt og ligger nå på rundt 200 par i reservatene (210 par i 2024). Samme vekst viste ikke bestanden utenfor reservatene i den første perioden. I 1996 hekket nesten 90 prosent av totalbestanden i de 27 reservatene. I 2024 er totalbestanden på 403 par, dvs. at ca, 50 prosent hekker i reservatene. Gråmåka har også etablert seg i noen grad på hustak og i industriområder, men i mindre grad enn fiskemåka. Bestandsnedgangen knyttes til mindre matavfall tilgjengelig på søppeldeponier og en mindre fiskeflåte som i lagt mindre grad kaster fiskeslo ol. Flere steder meldes det også at svartbaken utkonkurrere gråmåka i hekkeområdene.

Sildemåke er den av måkeartene som har hatt en ganske stabil bestand i hele perioden. Det var en tendens til en nedgang fra ca. 2010 – 2022, men de to siste årene har bestanden tatt seg opp igjen og det hekket hhv 220 og 219 par i 2023 og 2024. Dette er nær gjennomsnittet for hele perioden. Utenfor reservatene var det et par større kolonier på midten av 1990 tallet (Bl.a. på Vestre Rauen i Bamble) så totalbestanden var oppe i 350 – 375 par. Disse koloniene ble borte og nå er hekker størsteparten av bestanden i reservatene. Sildemåka er den av måkeartene våre som fanger og spiser mest fisk. Trolig er mangel på små fisk årsaken til at denne artene også trekker mer innover land og henter mye næring i jordbrukslandskapet.

Svartbak, er også en art som har hatt stor nytte av reservatene som ble etablert i 1980. Fra i underkant av 50 par steg svartbaksbestanden fram til rundt år 2000, hvor den var kommet opp til ca. 175 par. Så var den ganske stabil rundt dette nivået før noen få år med stigning gav en totalbestand på nesten 200 par i 2017. Siden dette har den gått mye ned, og det var 97 par som hekket i 2024. Det er to større kolonier (Stråholmstein og lille Danmark) hvor nesten hele denne nedgangen har forgått. Totaltellingene i samme periode viser en liknende kurve uten en like stor nedgang de siste årene. Totalbestanden har ligget mellom 250-300 par ifra tidlig 1990 tallet og fram til dag. Svartbaken hekker typisk på litt høye holmer med god utsikt. Det er vanligvis kun et enslig par med god avstand til neste svartbakpar.

Ser en på utviklingen for «hvitfuglene» gråmåke, sildemåke, svartbak, hettemåke, fiskemåke og makrellterne er det et klart skille mellom de tre store måke artene og de to mindre pluss makrellterne. Til tross for at bestanden har gått noe ned for gråmåke, sildemåke og svartbak er de fortsatt på ca., 200 % av hva bestanden var i utgangspunktet. G For de to småmåkene hettemåke og fiskemåke pluss makrellterne er bestandene nesten ned mot 0 prosent i dag. Dette er skremmende ut fra at de var nettopp disse artene som var de prioriterte når reservatene ble valgt ut.

Figur 4 Utviklingen av "hvitfugl» i sjøfuglreservatene siden 1974 (utgangspunkt; 100% året)

HOVEDPUNKTER FRA ÅRETS UNDERSØKELSER

Grovt sett fortsetter den utviklingen vi har sett de siste 10 årene for de fleste artene.

Bestandene av makrellterne, fiskemåke og hettemåke er på et absolutt lavnivå. Positivt var det at noen unger av makrellterne og hettemåke kom på vingene i 2024. Dykkende fiskespisende arter; toppskarv, mellomskarv og teist øker i antall hekkende par, men er sårbare, da nesten hele bestanden av disse artene er knyttet til en lokalitet. Silanda som en annen fiskespiser har også hatt en god vekst i bestanden, denne arten hekker spredt ut over hele skjærgården. Gråmåke, ærfugl og til dels svartbak forsetter tilbakegangen. Ærfugl ser ut til å hatt et bedre år når det gjelder hvor mange unger som har greid seg til flyvedyktig alder i 2024. Grågås- og hvitkinngåsbestanden er fortsatt i vekst i Telemark.

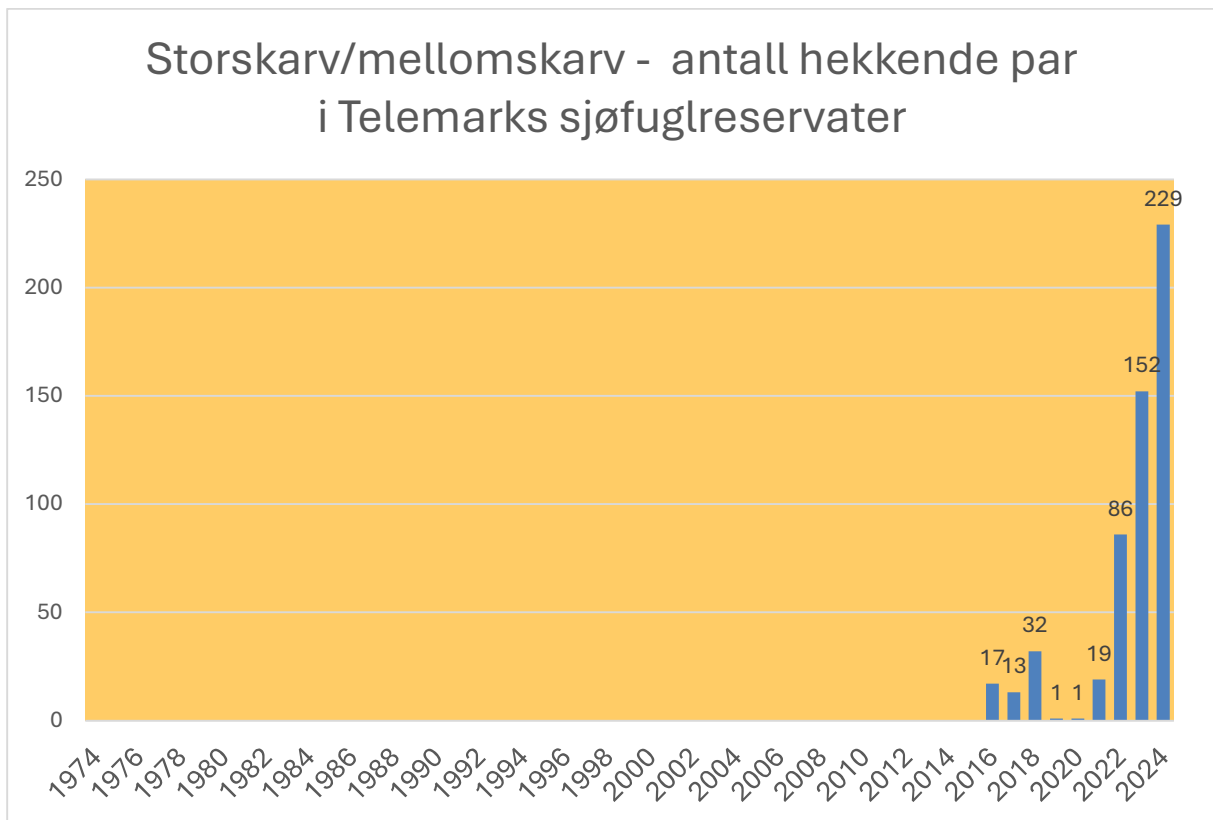
Tjelden som er den vanligste vadefuglen på kysten av Telemark, har gått noe ned i antall, men har vært ganske stabil de siste årene. De andre vaderne; rødstilk og steinvender

hekker ikke lengre i reservatene (steinvenderen er helt borte fra Telemark). Sandloen har en liten bestand som virker ganske stabil.

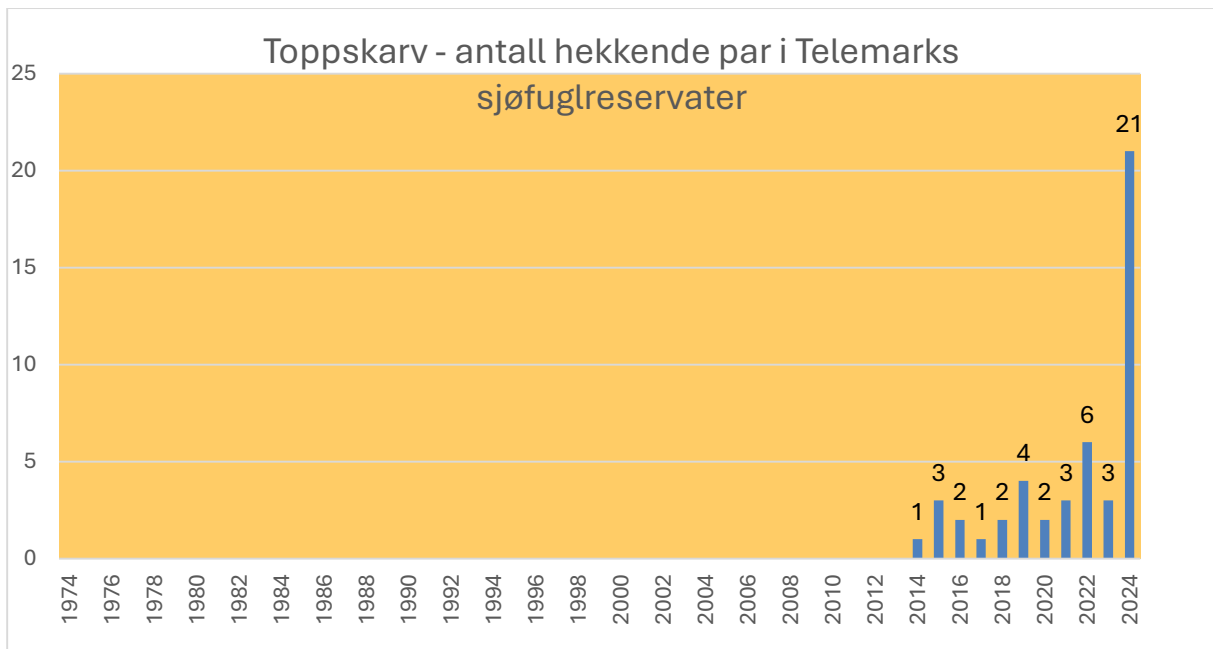

Figur 5 Ærfugten hadde en bedre produksjonsår i 2024, en del unger vokste over dette stadiet og ble flyvedyktige

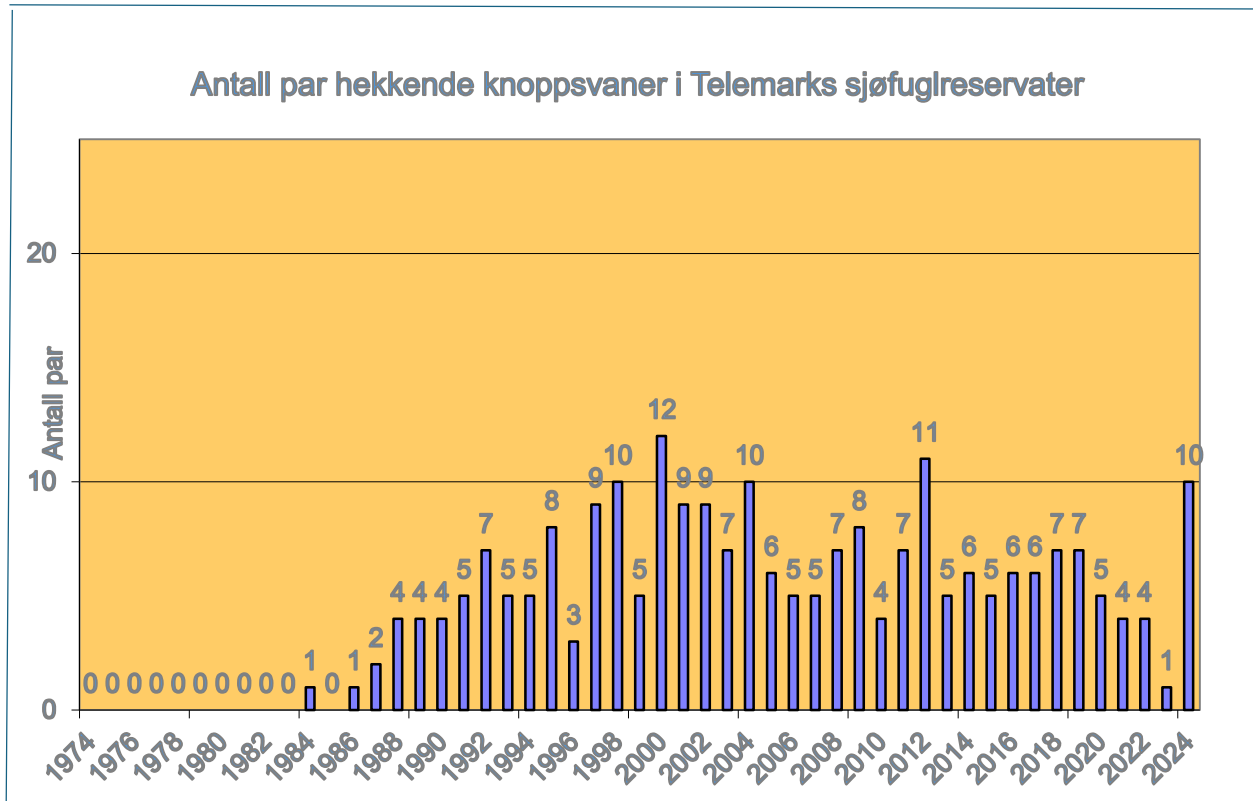
Resultater, artsdiagrammer

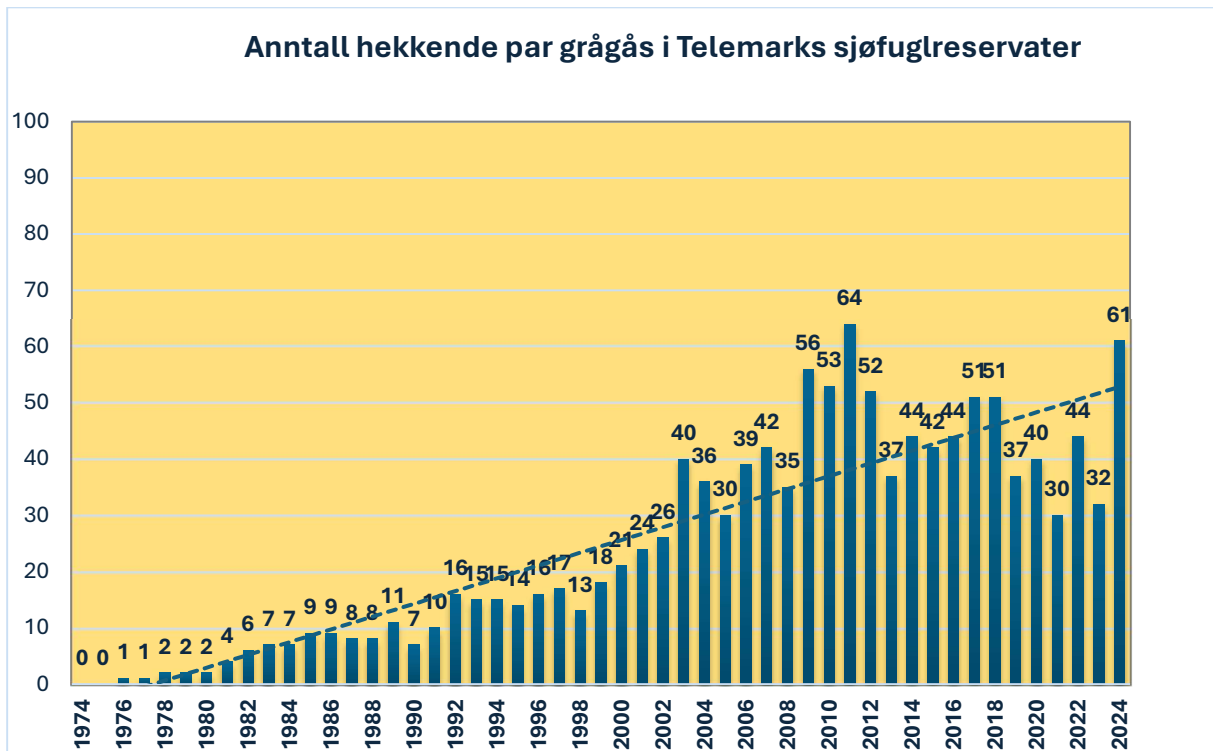
Figur 6 Mellomskarv, antall hekkende par i de 27 reservatene

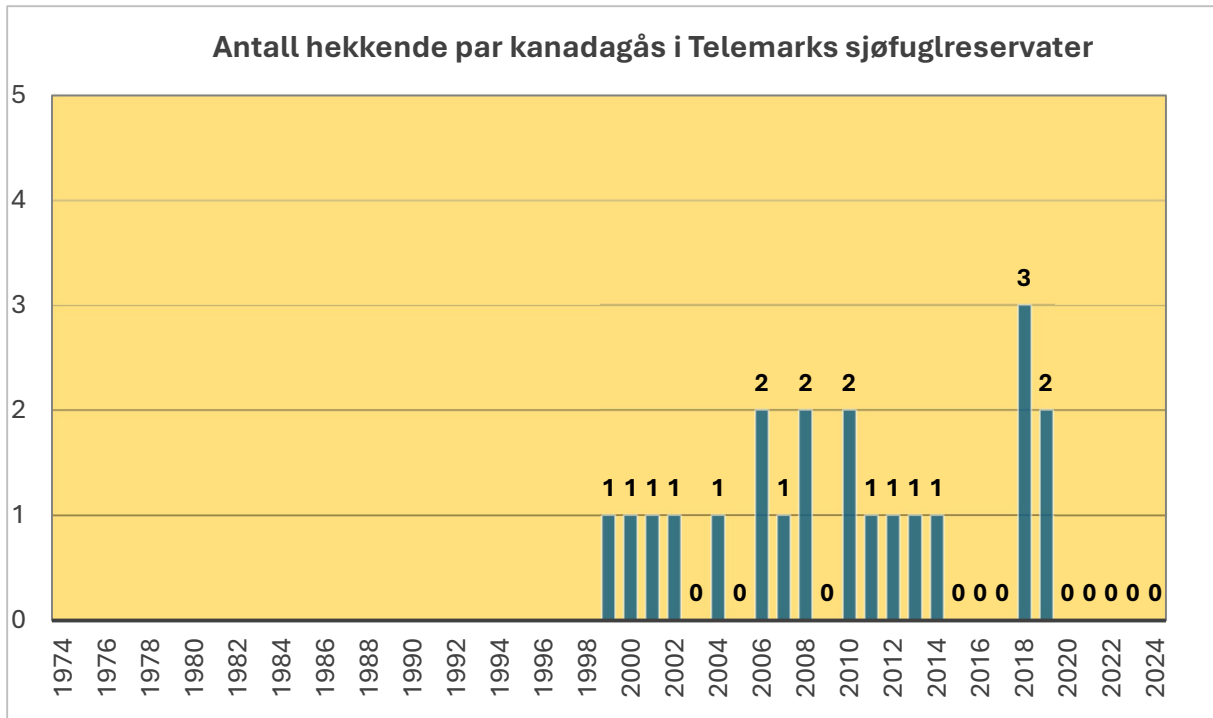
Figur 7 Toppskarv, antall hekkende par i de 27 reservatene

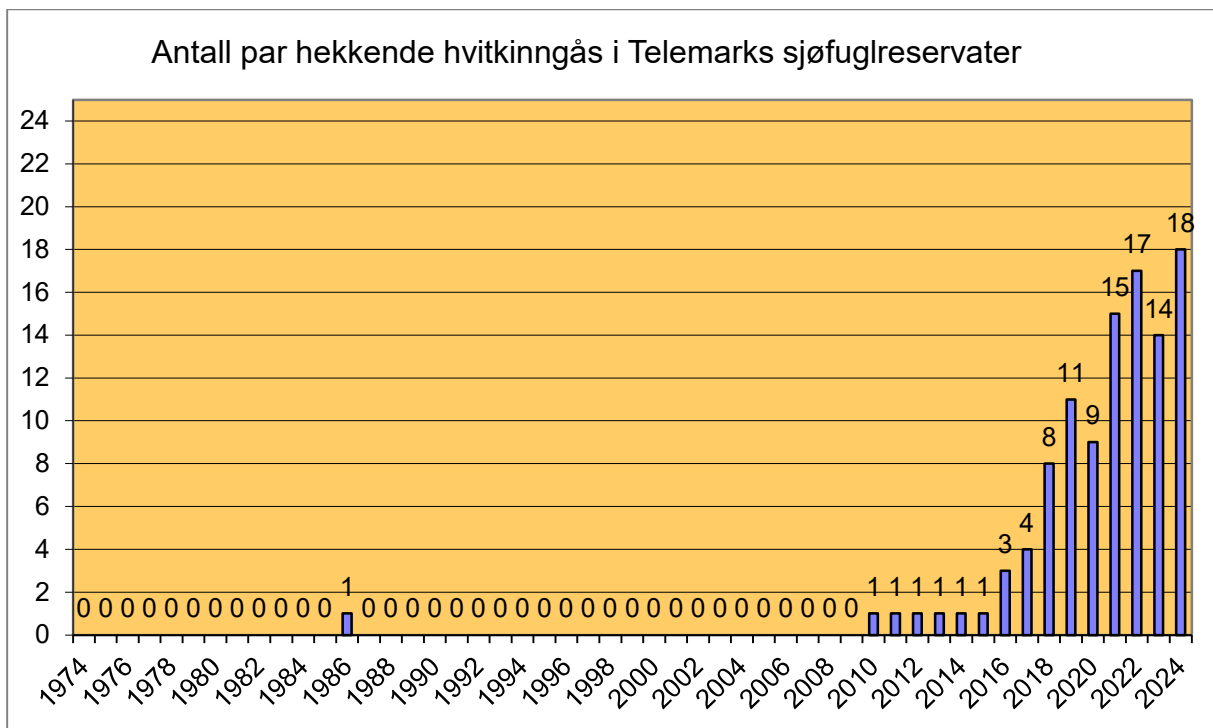
Figur 8 Knoppsvane, antall hekkende par i de 27 reservatene

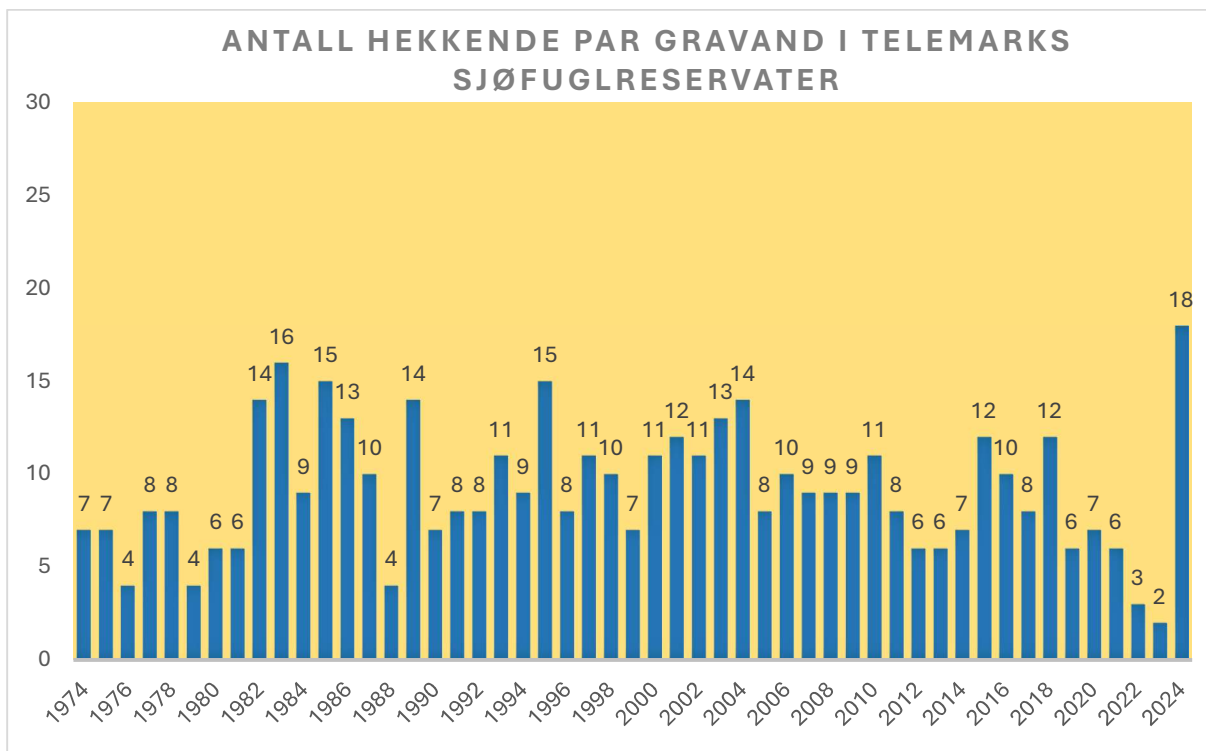
Figur 9 Grågås, antall hekkende par i de 24 reservatene

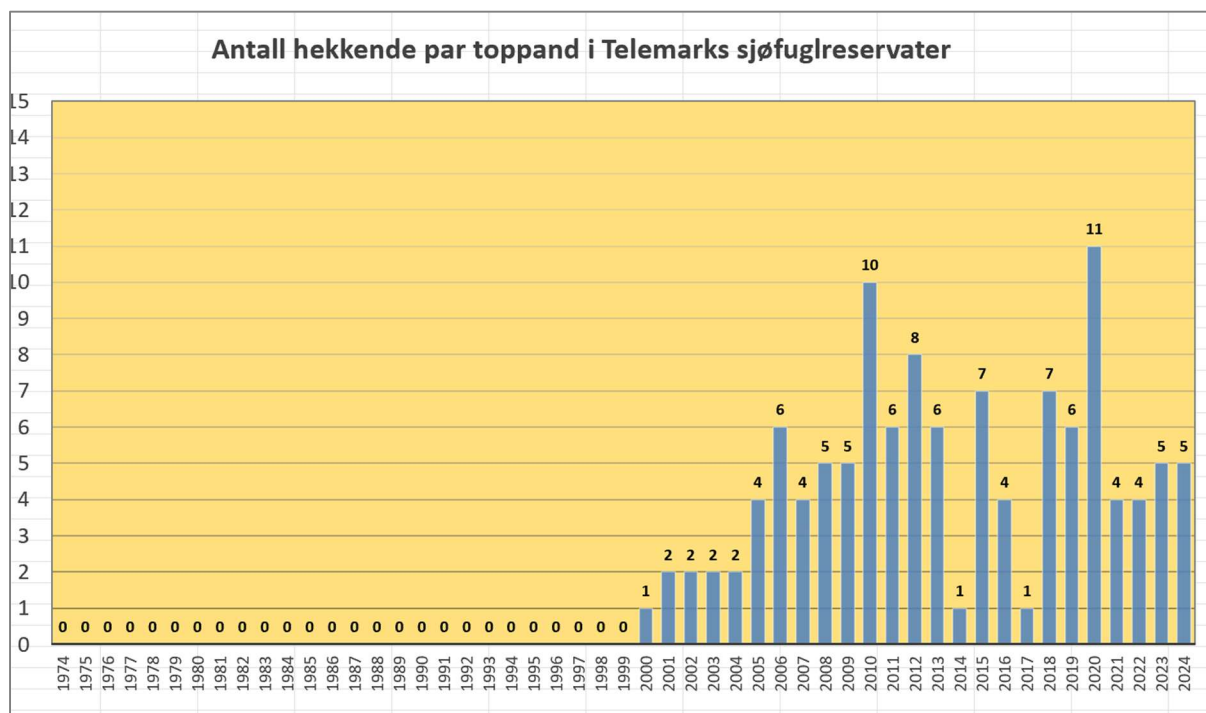
Figur 9 Kanadagås, antall hekkende par i de 27 reservatene

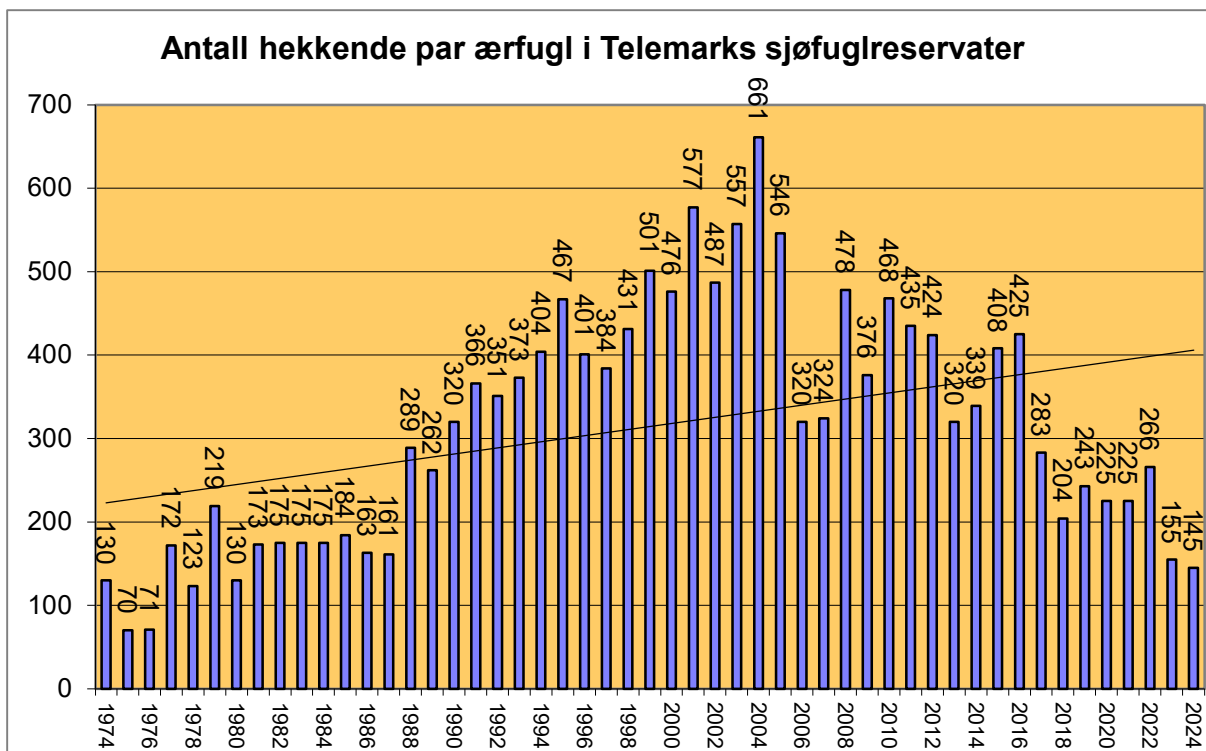
Figur 10 Hvitkinngås, antall hekkende par i de 27 reservatene

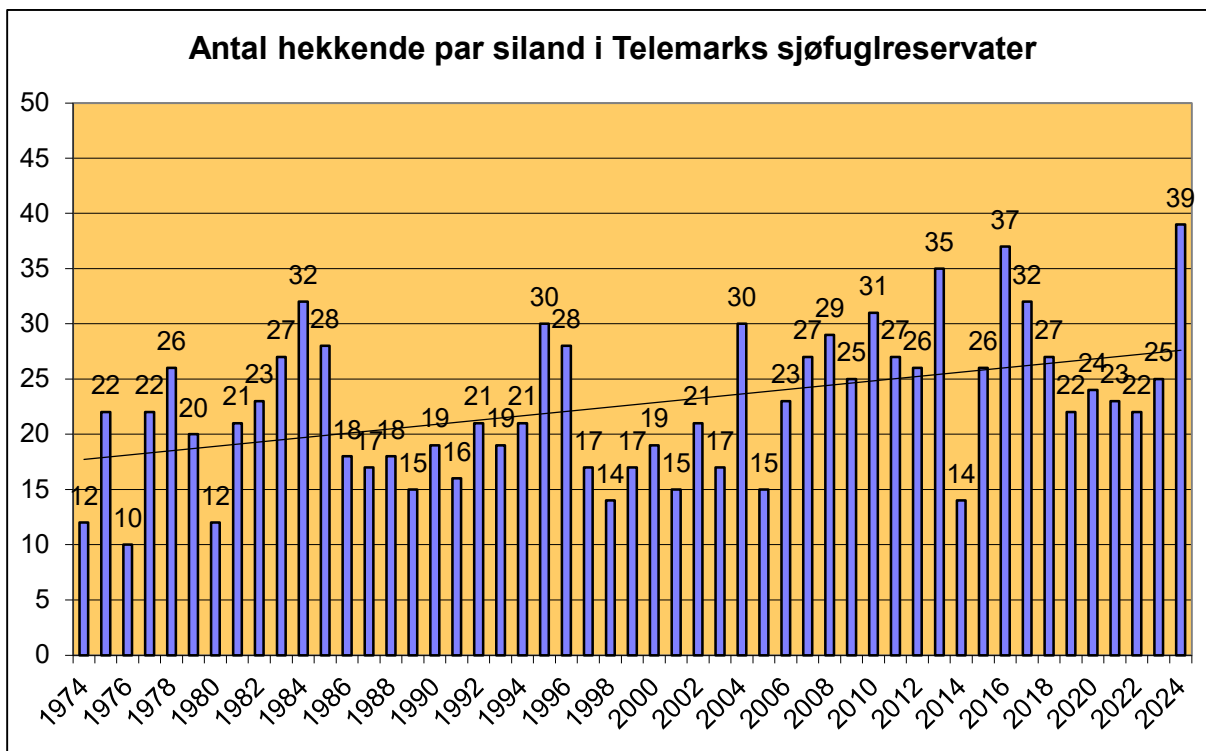
Figur 11 Gravand, antall hekkende par i de 27 reservatene

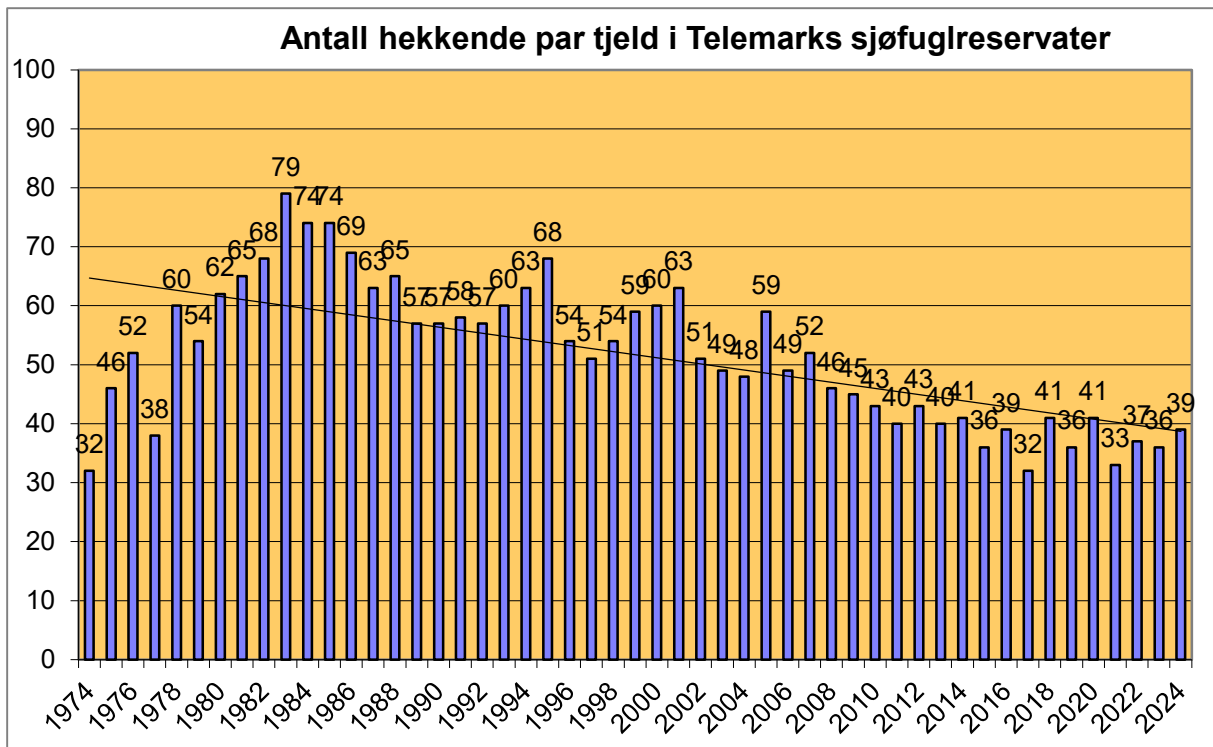
Figur 12 Topband, antall hekkende par i de 27 reservatene

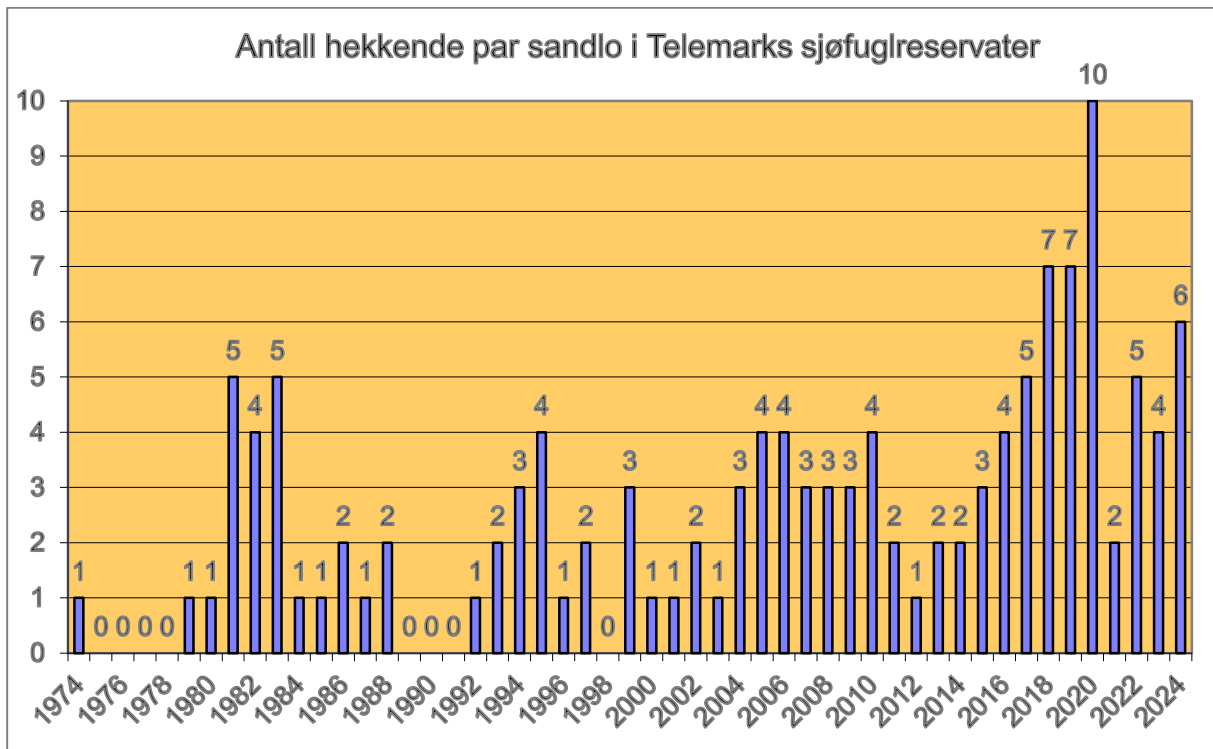
Figur 13 Ærfugl, antall hekkende par i de 27 reservatene

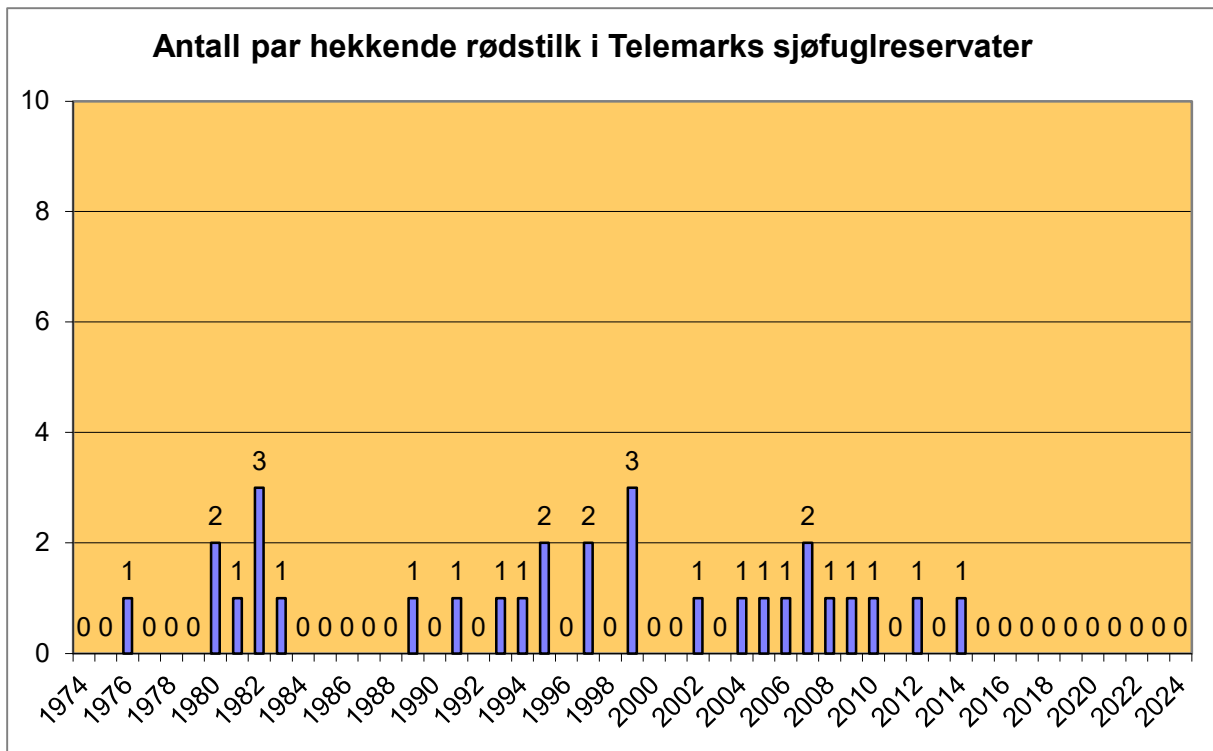
Figur 14 Siland, antall hekkende par i de 27 reservatene

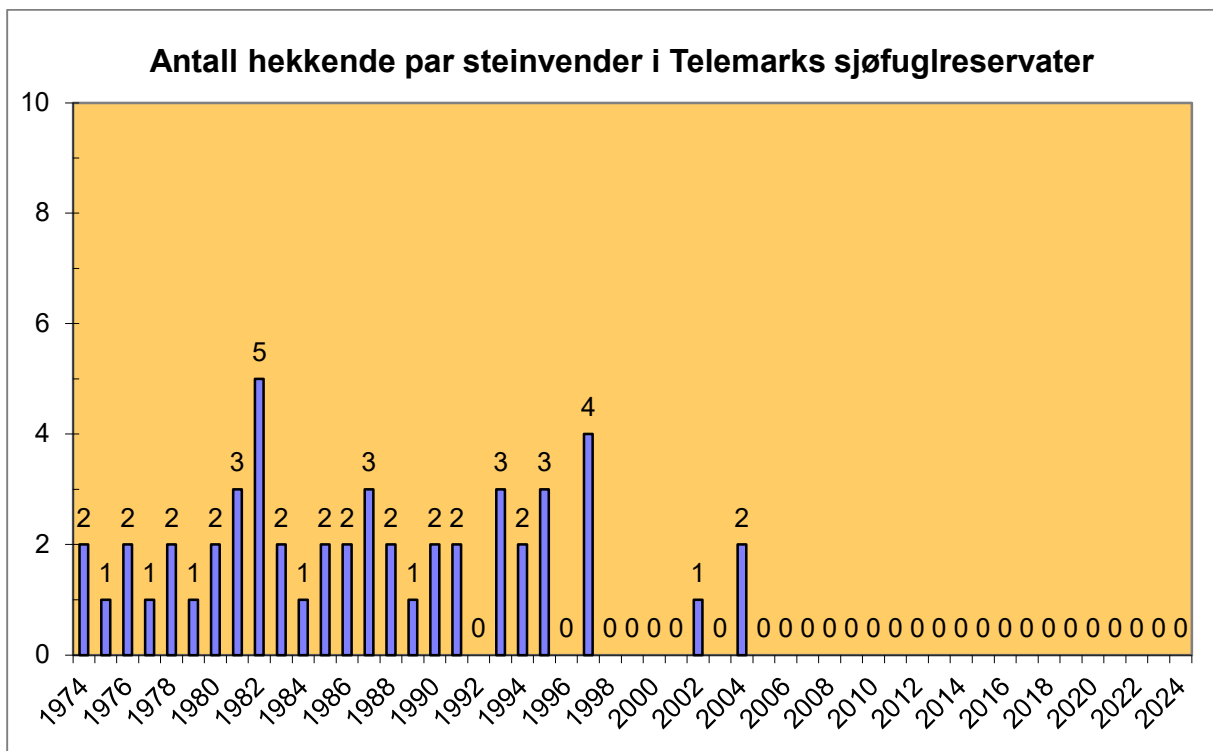
Figur 15 Tjeld, antall hekkende par i de 27 reservatene

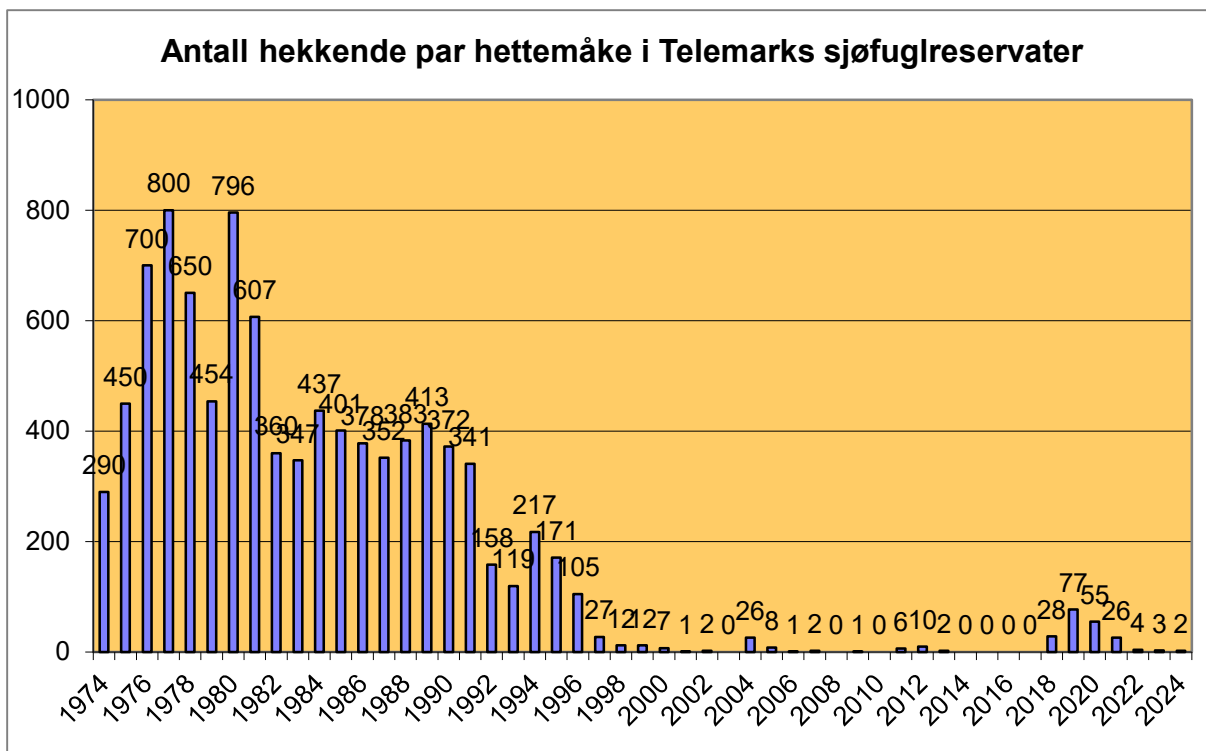
Figur 16 Sandlo, antall hekkende par i de 27 reservatene

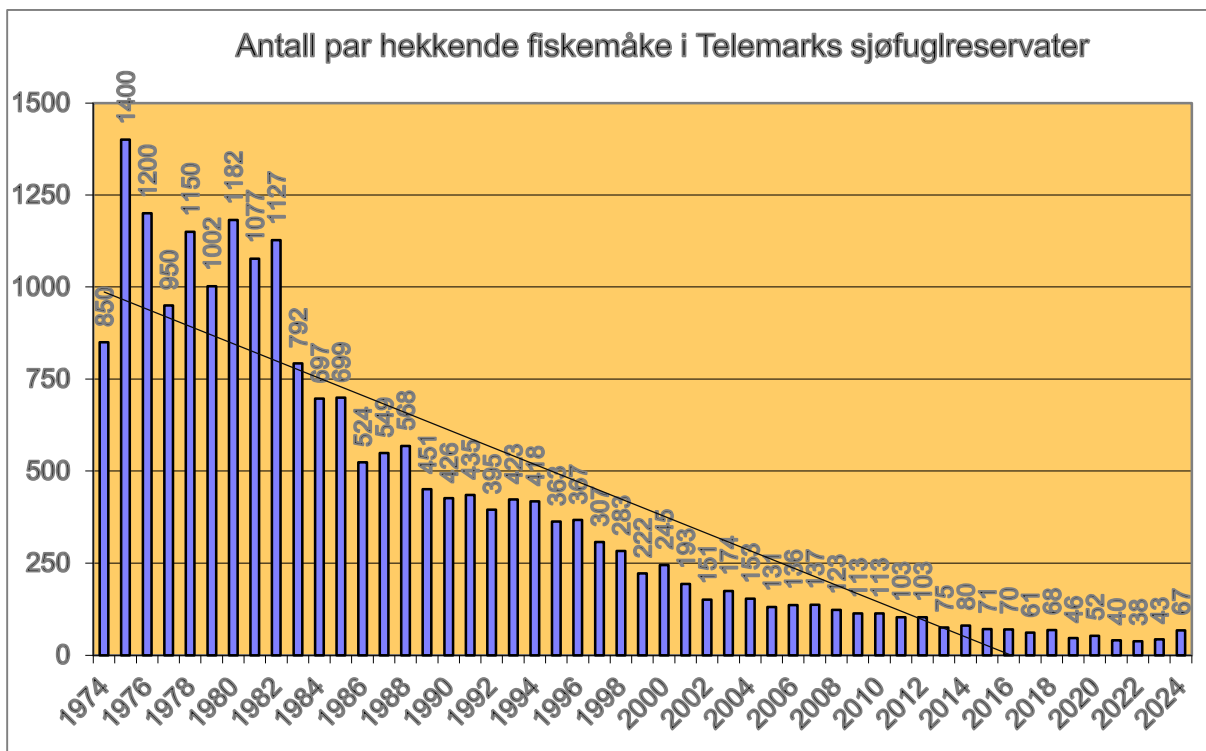
Figur 17 Rødstilk, antall hekkende par i de 27 reservatene

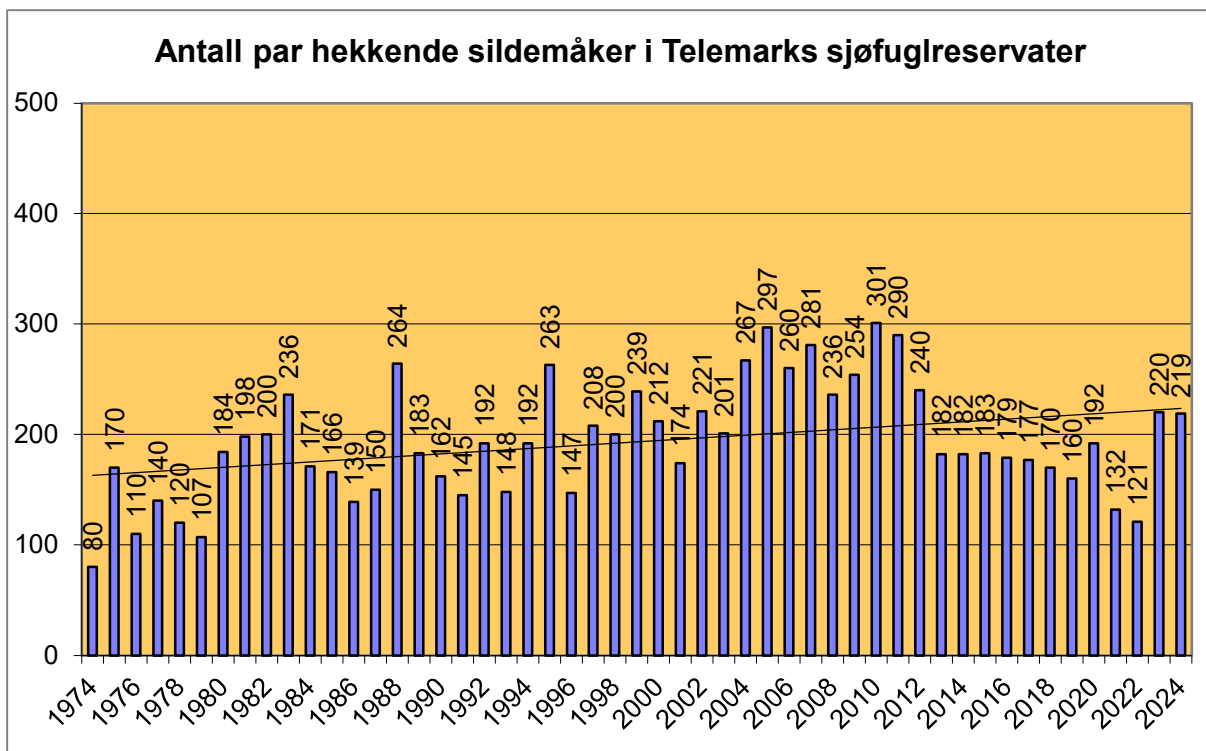
Figur 18 Steinvender, antall hekkende par i de 27 reservatene

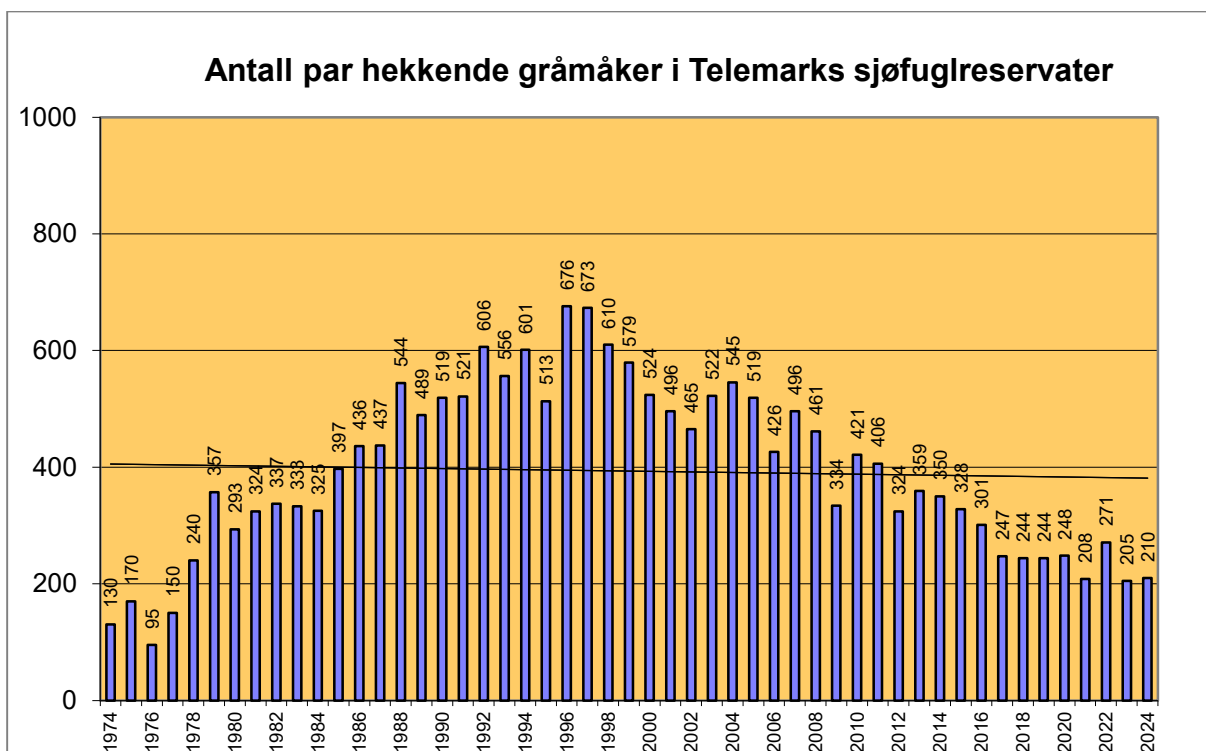
Figur 19 Hettemåke. antall hekkende par i de 27 reservatene

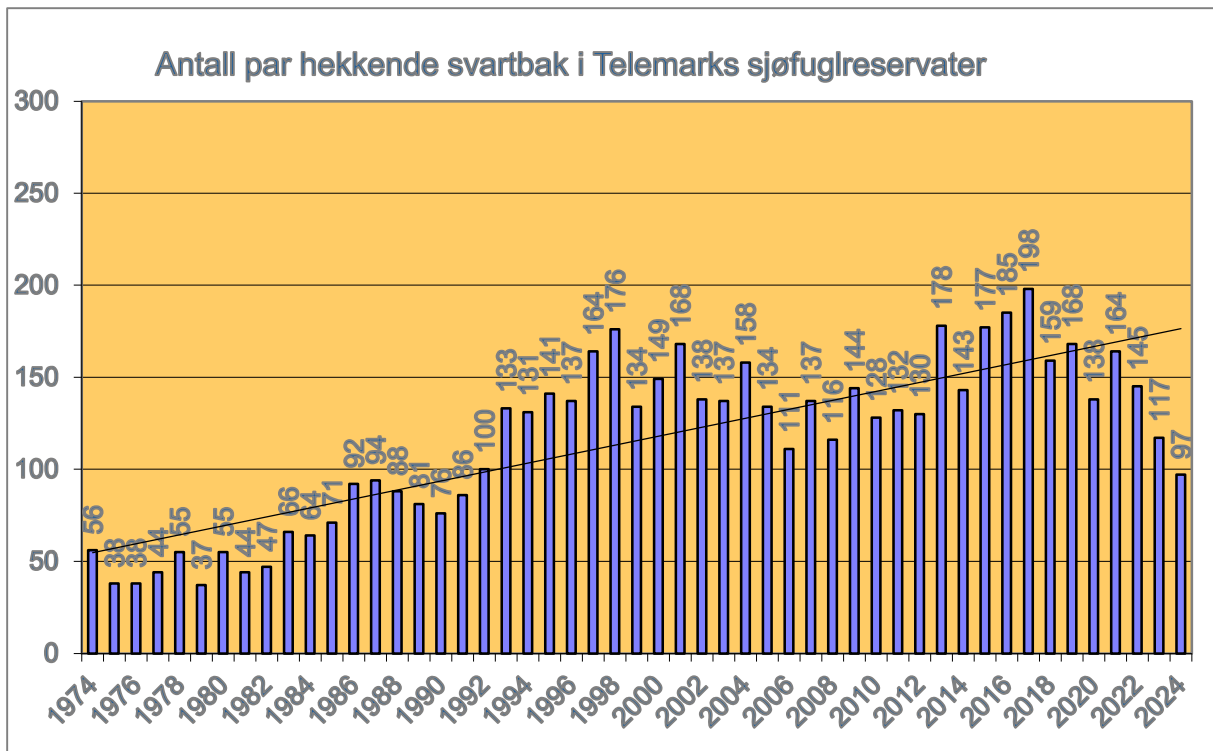
Figur 20 Fiskemåke, antall hekkende par i de 27 reservatene

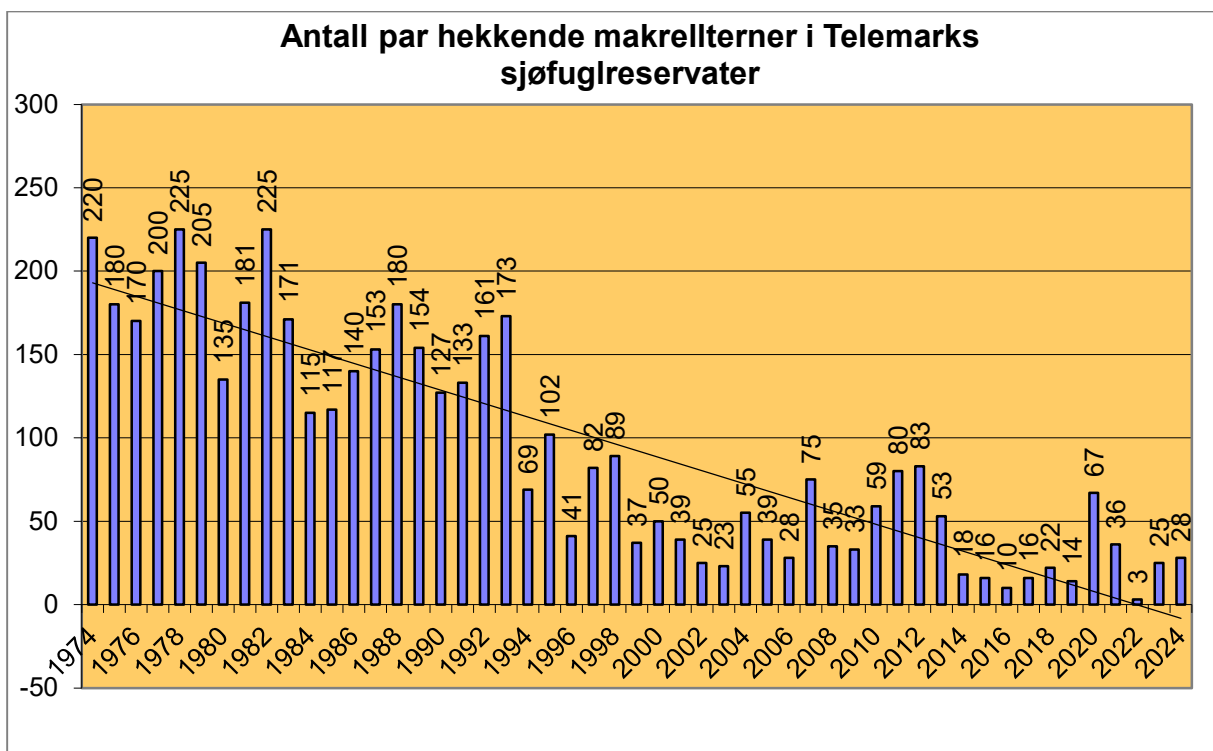
Figur 21 Sildemåke, antall hekkende par i de 27 reservatene

Figur 22 Gråmåke, antall hekkende par i de 27 reservatene

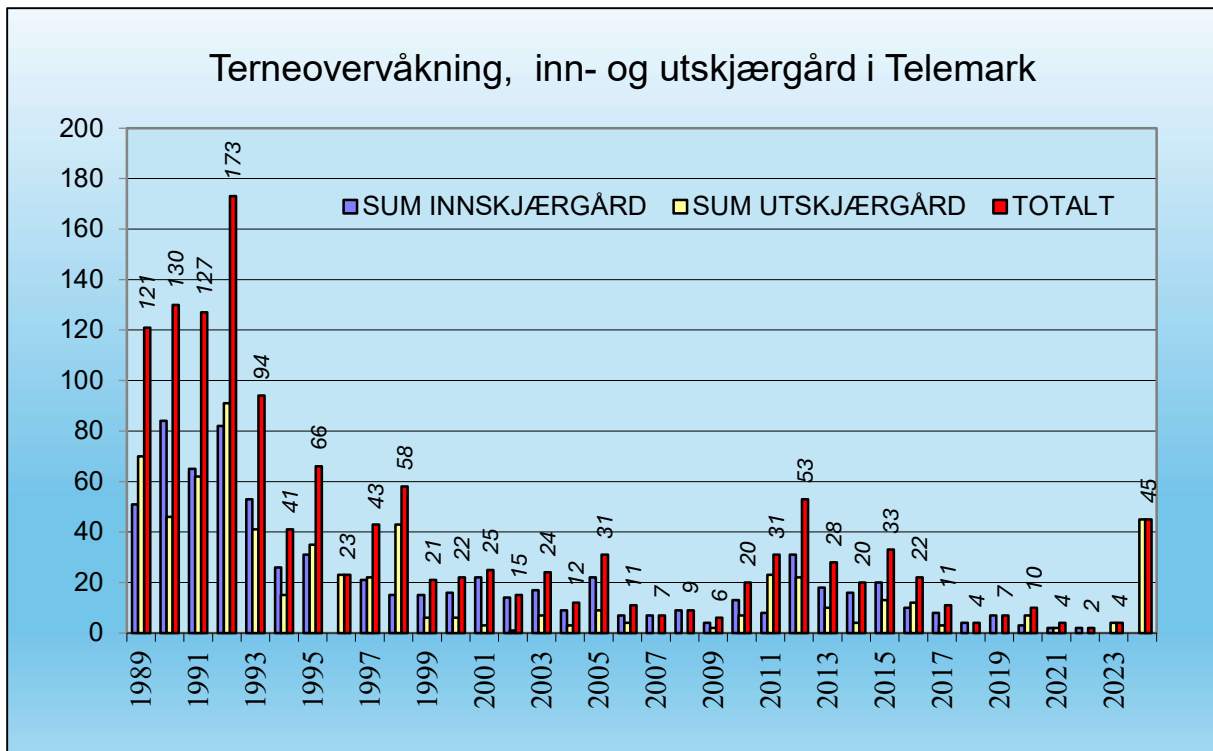
Figur 23 Svartbak, antall hekkende par i de 27 reservatene

Figur 24 Makrellterne, antall hekkende par i de 27 reservatene

Supplerende sjøfuglvern, Antall par		Hekkebestand 2024, antall par																					
Navn	Sjøfugl.lok. Nr.	K	G	K	H	G	S	T	Æ	S	T	S	H	F	S	G	S	M	T	S	A	A	
		n	r	a	v	r	t	o	r	i	j	a	t	s	i	r	å	a	a	e	t	n	n
		o	å	a	å	a	o	p	f	l	e	n	t	s	k	å	m	k	k	r	a	s	a
		p	g	n	n	n	p	p	u	a	d	o	e	e	l	å	e	e	a	k	i	a	
		p	å	a	g	g	a	a	g	d	l	l	å	m	l	e	e	k	b	r	s	a	
		v	s	d	å	å	n	n	l	d	d	o	å	e	l	å	e	a	t	e	n	a	
		a	å	a	s	s	s	s	i	s	o	å	k	å	l	e	e	k	a	r	s	a	
		n	s	s	s	s	s	s	i	l	l	l	k	å	l	å	e	k	a	r	s	a	
		e	s	s	s	s	s	s	i	d	o	e	k	e	l	e	e	k	a	r	s	a	
Kongeligres, 19.06.2009																							
Flakarholmen biotovernområde	140						1							5	1				1		1	5	9
Vølsfjorden inder fuglefredningsområde	135						2			1				2	4				1		1	4	5
Kisteholmen biotovernområde	118		2				1		6	3	1					20			3			9	42
Eggholmane fuglefredningsområde	126		2						3										1			3	6
Vølsfjorden midtre fuglefredningsområde	134																					1	1
Ringsholmane fuglefredningsområde	131						6							1	1	6			12			9	38
Brennevisnholmen østre fuglefredningsområde	ikke sjøf lok	1							3	6	1	2		1	1				2			3	4
Vestre Rauane fuglefredningsområde	15- deler av				1				3		1					25			2			6	42
Korsøt biotovernområde	39								2		1		21	5				25				5	54
Båtholmane biotovernområde	40						1								1							2	2
Fantholmane-Matlås biotovernområde	61 og 62	1	2						2	1	3			17	1	2			1			10	31
Soppøkkelen biotovernområde	71	1	1						2		2			5								5	11
Beverstjæra fuglefredningsområde	80	1	10						9	3	2			9	3	6	7	8				10	58
Sum		4	23	0	1	0	2	6	33	8	13	0	21	45	21	59	29	35	0	3			303

Figur 25 Resultater, antall hekkende par (2024) i de nye verneområdene (opprettet 2009)

Figur 26 Terneovervåkning, inn og utskjærgård, antall par